

SISDOALLU

1. Oahppanstrategiijat	8	oppalašgeahčastat	77
Lohkan	9	Referáhtta	81
Lohkanstrategiijat	13	Kåseriija dahje hearvasáhka	83
Čállin ovdal ja dál	21	Ovttastuvvon teavsttat	85
Čállin proseassan	26	5. Ákkastallan	90
Reaiddut čállimii	27	Retorihkka	91
Gálduid geavaheapmi	30	Hálešteapmi	95
Gáldokritihkka	30	Ákkastalli teavsttaid čállin	99
Várut! Fake news!	32	Ákkastalli čálus	100
Njálmmálaš giella	35	6. Mánngagielatvuohta	104
Joavkobargu	35	Sámasteaddjit	105
Njálmmálaš ovdanbuktima ja joavkkobargguid rávvagat	36	Mii lea giella?	106
2. Gielalaš váikkuhangaskaoamit	38	Identitehta – gii don leat	107
Girjjálaš giella	38	Mii dutnje lea dehálaš?	107
Sámi dadjanvuogit	41	Giella ja identitehta	111
Sámi sátnevádjasat	47	Mánngagielatvuohta	118
Giellagovat	49	Doaibmi	
Eanet gielalaš váikkuhangaskaoamit	51	mánngagielatvuohta	120
3. Giellaváikkuhusat ja gielladikšun	58	Lunddolaš ja formálalaš mánngagielatvuohta	121
Giellaoahppa	60	Eatnigiella ja vuosttašgiella	121
Dadjanvuogit	68	Nubbigiella	124
4. Áššeprosa	74	Vierrogiella/amasgiella	125
Čállinproseassa ja čállosa hábmén	76	Passiiva giellamáhttu	126
Áššálaš reivvet	76	7. Čáppagirjjálašvuohta	132
Bargoohcamuš	76	Mii lea čáppagirjjálašvuohta?	133
CV – oahpu ja barggu		Sámi čáppagirjjálašvuohta	134
		Sámi girjjálašvuoda áigodagat	135
		Epihkka	137

Epikhkalaš teavsttaid analysa	138	Iskkadeapmi: Norgga journalisttat geavahit Facebooka ángirit	240
Epikhkalaš teakstašlájat	144	3. Giellaváikkuhusat ja gielladikšun	241
Novealla	144	Nuoraid gaskkas lea sámeigiella álgán báinnahallat	241
Romána	156	– Neahttagivssideapmi lea heajos bargoochcan	244
Lyrihkka	170	7. Čáppagirjjálašvuohta	
Lyrihkka logadeapmi ja dulkon	172	lešguđet áigodaga teavsttat	246
Drámá	182	1. Dološ guhkes luodit	246
Sámi filmmat	186	2. Eallingeardemuitalusat; oskkoldaga čállosat ja muittašangirjjit	252
8. Terminologija	188	3. Assimilerenpolitihkka ja vuostálastin	257
Árbesánit	192	4. Áigi máilmmisodiid gaskkas ja maŋŋá	265
Loatnasánit ja vierissánit	192	5. Ahtanuššama áigi	274
Sámeigiela tearbmabargu	193	6. 1995-logu rájes	290
Goallossánit ja jorgaleapmi	193	9. Muitalanárbi	314
Vierissániid heiveheapmi	194	«Lea eambo almmi ja eatnama gaskkas»	314
Suorggideapmi	194	Máidnasat ja muitalusat	324
Luonddudoahpagat girjjálašvuođas	203	Árbediehtu ja oskumušat	328
9. Mitalanárbi	206	Registar	336
Máidnasat ja máinnasteapmi	207		
Máinnasvariánttat	215		
Máinnasteaddji	221		
Dálá girjjálašvuohta ja mitalanárbi	223		
Álgoálbmogiid mitalusat	230		
10. Lohkanteavsttat	238		
1. Oahppanstrategijjat	239		
Sámi iešironiija	239		

1

Oahppanstrategiijat

Gii uhcán suhká, sus leat rašit gieđat.

Maŋŋel go dáinna kapihttaliin leat bargan, de galggašit:

- **dovdat muhtin lohkanstrategiijaid**
- **leat dihtomielalaš masa lohkan ja čállin lea ávkin**
- **máhttit geavahit lohkanstrategiijaid**
- **ávkkástallat čállin- ja ovdanbuktinrávvagiid**
- **máhttit geavahit gálduid ja merket gálduid**

Lohkan

Čállosiid oaidnit ja lohkat juohke sajis. Lohkat áviissaid, bláđiid, sosiála mediaid čállosiid, máidnosiid, bagadusaid, galbbaid, románaid, divttaid, dieđuid, artihkkaliid, fágagirjjiid jna. Manne mii lohkat? Motivašuvdna lea lohkamii dehálaš. Galgat vásihit juoidá, oažžut dieđuid dahje oahppat juoidá. Muhtin teavsttaid válljet lohkat go háliidat ja lea miella, ja muhtimiid fas go dat leat ávkkálaččat ja dárbblašlaččat vai nagodat skuvlla čađahit ja vai birget bargodilis. Lohkan ja čállin leat guokte vuodđogálgga maid dárbbášat buot fágain skuvllas. Vai lihkostuvašit oahppin, studeantan ja dan maŋŋel bargodilis, de fertet máhttit lohkat ja čállit.

Lohkan lea koden ja áddejupmi. Skuvllas oahppá mo galgá bustávaid jietnadit ja mo daid lohkat vai šaddet sátnin ja cealkkan. Dađistaga oahppat lohkat váddásat teavsttaid. Joatkkaskuvllas galggašeimmet máhttit lohkat teavsttaid mat leat váddásat go dat maid logaimet vuodđoskuvllas, ja alitoahpus leat ain váddásat teavsttat. Mađi eambo olmmoš lohka, dađi